

Syllabus Algemene Muziekleer

Deel 1

pp

Wegwijs in de bladmuziek

ff

Voor (Koor)zangers

Inhoudsopgave

1. Wegwijs in de bladmuziek	p.4
1.1 Sleutels, maatstreep, maatnummers	4
1.2 Notennamen	5
1.3 Notenwaarden	6
1.4 Rustwaarden	7
1.5 De Punt. Noten en rusten met punt.	8
1.6 Maatsoorten	9
1.7 Herhalingen, Dubbele Streep	11
1.8 Fermate, bindingsbogen, fraseringsboog, opmaat	12
1.9 Basis, kruis, mol, herstellingsteken	14
1.10 Oefenblad bij hoofdstuk 1	15
2. Meer wegwijs in de bladmuziek	p.16
2.1 Notennamen, overzicht met kruizen en mollen	16
2.2 Basistoonsoorten in majeur en mineur	18
2.3 Herstellingsteken	20
2.4 Dubbelkruis en Dubbelmol	22
2.5 Syncope	23
2.6 Hemiool	23
2.7 Triool	23
2.8 Dynamische tekens en basisbegrippen	24

1. Wegwijs in de bladmuziek

1.1 Sleutels, maatstreek, maatnummers

Om te beginnen staat bladmuziek op een notenbalk, die uit 5 strepen bestaat. Op de notenbalk kunnen verschillende soorten sleutels staan: de G-sleutel (gewoon en de tenorvariant) en de F-sleutel zien we doorgaans in koormuziek. Op de notenbalk staan maten, afgebakend met maatstrepen. De maatsoort geeft aan hoeveel tellen er in een maat gaan. Daarover later meer.

maatsoort

maatnummer

1 2 3 4 5

Sopraan-Alt

G-sleutel (Violsleutel), binnenste van de krul begint op een lijn. De noot op die lijn is een G

Tenor

Notenbalk

⁸G-sleutel (Tenorsleutel), zie boven. Het 8-tje betekent: een octaaf lager klinkend, dat wil zeggen in de lagere ligging die voor de mannenstem prettiger is.

Bas

F-sleutel (Bas-sleutel), binnenste van de krul begint op een lijn. De noot op die lijn is een F.

maatstreek

dubbele met dikke streep = einde

C-sleutel, zie je bij altviolen en in de oude muziek vaak bij altpartijen.
De noot in het midden is een C. Deze sleutel kan op meerdere plaatsen op de balk staan.
De noot midden in het versierinkje, op de lijn is altijd een C. De C-sleutel hoef je niet te onthouden.

System: Een geheel van notenbalken die tegelijkertijd gezongen of gespeeld worden.

1.2 Notennamen

De G-sleutel van de tenorpartij leest precies hetzelfde als de gewone G-sleutel. Daarom staat in de onderstaande voorbeelden de Tenorsleutel niet genoemd.

De noten die op het voorbeeld hieronder op de F-sleutelbalk en de G-sleutelbalk recht onder elkaar staan, zijn precies dezelfde noten. Ze klinken hetzelfde (centrale C).

Als aan de G-sleutel een 8 vast zit (zie p. 4), dan klinkt de G-sleutel een octaaf lager. Dan is de hoogte gelijk aan de partij met de F-sleutel.

Example 1: A two-staff musical notation. The top staff is in G-clef (soprano clef) and the bottom staff is in F-clef (bass clef). The notes are: C, D, E, F, G, A, B, C. The G note in the top staff and the F note in the bottom staff are both boxed in blue. A bracket labeled 'Centrale C' points to the C note in both staves, indicating they are the same pitch.

Example 2: A two-staff musical notation. The top staff is in A-clef (soprano clef) and the bottom staff is in G-clef (bass clef). The notes are: A, B, C, D, E, F, G, A. The A note in the top staff and the G note in the bottom staff are aligned vertically, indicating they are the same pitch.

De onderste balk geeft alle noten binnen het zingbare bereik van de gemiddelde koorzanger

Example 3: A two-staff musical notation. The top staff is in G-clef (soprano clef) and the bottom staff is in F-clef (bass clef). The notes are: C, D, E, F, G, A, B, C, D, E, F, G, A, B, C. The bottom staff shows a continuous scale of notes from C to G, representing the vocal range of an average choir singer.

1.3 Notenwaarden

De waarden van de noten zijn erop gebaseerd dat een *hele noot*, *twee halve noten* en *vier kwarten* heeft. Op de 4/4 – maat kom ik later nog terug.

The image displays seven musical staves in 4/4 time, illustrating various note values. Each staff is labeled with its corresponding note value:

- Hele noot:** A single whole note (semibreve) on a treble clef staff.
- 2 halve noten:** Two half notes (minims) on a treble clef staff.
- 4 kwarten:** Four quarter notes (crotchets) on a bass clef staff.
- 8 achtsten:** Eight eighth notes (quavers) on a treble clef staff.
- 16 zestienden:** Sixteenth notes (semiquavers) on a treble clef staff.
- 32 tweeëndertigsten:** Thirty-second notes (demisemiquavers) on a bass clef staff.
- 64 vierenzestigsten:** Sixty-fourth notes (minimsimiquavers) on a treble clef staff, followed by the text "etc".

Vanaf de 8sten kunnen de noten onderling verbonden worden, of los staan, met een vlaggetje. Bij zangpartijen is het vaak zo dat als er meerdere noten over een lettergreep staan, de noten verbonden zijn. Als er per noot één lettergreep is, staan ze dikwijls los.

Dan hebben we ook nog een noot die twee hele noten duurt: $\text{||}\text{O}\text{||}$, of zo geschreven $\text{H} = \text{O} + \text{O}$

1.4 Rustwaarden

Ditzelfde systeem kennen we voor de rusten. Met de *hele rust* is wat bijzonders.

Hele rust. Dit is een rust voor 4 kwarten. MAAR: als er een HELE maat rust is, dan staat deze rust er ook als de maatsoort kleiner, of groter is bijvoorbeeld: 3 kwarten 3/4 maat (kleiner), of 6 kwarten 6/4 maat (groter).

Vershil tussen hele en halve rust:
hele rust hangt aan tweede lijn van boven,
halve rust ligt op de middelste lijn.

2 halve rusten

4 kwarten

8 achtsten

16 zestienden

32 tweeëndertgisten

etc

64 vierenzestigsten

etc

The image displays a series of musical staves illustrating different types of rests. The first staff shows a whole rest (hele rust) on the second line from the top. The second staff shows two half rests (halve rusten) on the middle line. The third staff shows four quarter notes (kwarten) on the middle line. The fourth staff shows eight eighth notes (achtsten) on the middle line. The fifth staff shows sixteen sixteenth notes (zestienden) on the middle line. The sixth staff shows thirty-two thirty-second notes (tweeëndertgisten) on the middle line. The seventh staff shows sixty-four sixty-fourth notes (vierenzestigsten) on the middle line. The text explains that a whole rest is defined by its position on the second line, regardless of the time signature.

1.5 De Punt. Noten en rusten met een punt.

Noten en rusten kunnen een punt hebben.

De punt maakt de noot, of rust, de helft van zijn waarde langer.

Een halve noot met een punt = een halve noot + een kwartnoot = 3x een kwart noot.

Dus:

1.6 Maatsorten

Aan het begin van de meeste werken zie je een maatsoort staan, bijvoorbeeld 3/4, 4/4, 6/8. Het werkt als een breuk. In theorie kan elke van de in paragraaf 1.3 genoemde noten in de teller en in de noemer terecht komen. De teller geeft aan hoeveel tellen er in de maat gaan en de noemer geeft aan welke noot de tel is. Bij een 3/4 maat is de kwartnoot een tel (noemer) en zitten er 3 kwarten in een maat.

Tweekwartsmaat (Kwartnoot = tel; 2 tellen in de maat)

S/A
T
B

C D E F G F E D C
C D E F G F E D C
C D E F G F E D C

Vierkwartsmaat (Kwartnoot = tel; 4 tellen in de maat)

S/A
T
B

C D E F G A F E D C D E C
C D E F G A F E D C D E C
C D E F G A F E D C D E C

Vierkwartsmaat (Kwartnoot = tel; 4 tellen in de maat)

S/A
T
B

C D E F G A F E D C D E C
C D E F G A F E D C D E C
C D E F G A F E D C D E C

Tweetweedemaat / Alla breve (Halve noot = tel; 2 tellen in de maat)

S/A

C D E F G A F E D C D E C

T

C D E F G A F E D C D E C

B

C D E F G A F E D C D E C

Tweetweedemaat / Alla breve (Halve noot = tel; 2 tellen in de maat)

S/A

C D E F G A F E D C D E C

T

C D E F G A F E D C D E C

B

C D E F G A F E D C D E C

Driekwartsmaat (Kwartnoot = tel; 3 tellen in de maat)

S/A

C D E F G A G E RUST A B C B A G RUST RUST F E D C

T

C D E F G A G E RUST A B C B A G RUST RUST F E D C

B

C D E F G A G E RUST A B C B A G RUST RUST F E D C

Zesachtstemaat (Achtste noot = tel; 6 tellen in de maat)

De 6/8 maat wordt meestal in tweeën gedacht: ÉÉN twee drie VIER vijf zes.

S/A

C D E F G A G E RUST A B C B A G RUST RUST F E D C C

T

C D E F G A G E RUST A B C B A G RUST RUST F E D C C

B

C D E F G A G E RUST A B C B A G RUST RUST F E D C C

1.7 Herhalingen, dubbele streep.

Er zijn diverse bijzondere maatstrepen, herhalingen, dubbele strepen en een dubbele streep die het einde aangeeft. Zie de onderstaande illustratie.

Herhalingsteken. Omdat het over alle eerste 4 maten gaat, volstaat een herhalingsteken aan het eind van maat vier. Als je bij maat 4 komt, herhaal je maat 1 t/m 4 en dan verder.

Herhalingsteken dat het begin van het gedeelte dat herhaald moet worden aangeeft.

S/A
A B C D E F D E F E D C B A Rust Rust C D E F G A B

T
A B C D E F D E F E D C B A Rust Rust C D E F G A B

B
A B C D E F D E F E D C B A Rust Rust C D E F G A B

Eerste en tweede einde: je zingt van maat 5 t/m maat 10. Dan herhaal je maat 5 t/m 9, sla je maat 10 over en En zing je verder vanaf maat 11.

S/A
C G A F E F D Rust C B C D D C B A B C D E F D

T
C G A F E F D Rust C B C D D C B A B C D E F D

B
C G A F E F D Rust C B C D D C B A B C D E F D

Een *dubbele streep* wordt meestal gebruikt om een nieuw muzikaal deel in de muziek aan te geven.

Een *dubbele streep, met één dikke streep* geeft het einde van het stuk aan.

S/A
E F E D C B A Rust Rust D B C A Rust Rust Rust Rust B B C A

T
E F E D C B A Rust Rust D B C A Rust Rust Rust Rust B B C A

B
E F E D C B A Rust Rust D B C A Rust Rust Rust Rust B B C A

1.8 Fermate, bindingsboog, fraseringsboog, opmaat.

De *fermate* staat boven, of onder een noot, of rust. Dit betekent dat deze langer moet/kan duren dan de strakke tel. Hoe lang precies is naar eigen inzicht van de uitvoerder, of als je een koorzanger bent: de dirigent.

De *bindingsboog* is een boog die tussen twee noten van dezelfde toonhoogte staat. De tweede noot wordt dan niet gezongen. Dit zie je vaak als de tweede noot in een nieuwe maat staat, of in een zesachtste maat, om onderverdeling van de tel in de maat aan te geven (zie voorbeeld op volgende pagina).

De *fraseringsboog*, ook wel (ook) bindingsboog, of legatoboog genoemd, geeft aan welke noten als één zin (frase) gezongen moeten worden. Als het enigszins kan haal je dan geen adem, of doet het koor aan koorademhaling (om de beurten ademhalen).

De *opmaat* is een onvolledige maat die voor de eerste echte maat van het stuk staat. Vaak begint het stuk niet op de eerste tel, maar op een onbeklemtoond-zwak maatdeel, vaak de laatste tel, of tellen van de fictieve vorige maat. Officieel moet je dan bij de slotmaat er de tel, of tellen van de opmaat van de slotmaat afhalen. In het voorbeeld is van de 6/8-ste maat, de opmaat 1/8 ste, dus dan zou de slotmaat 5/8-sten moeten zijn, om het geheel compleet te maken. Dit, om herhalingen mogelijk te maken. Veel uitgevers doen aan het slot toch de volledige maat en veel muziekprogramma's ook, zoals deze. Vandaar dat de slotrust die 6/8-sten zou maken, door mij tussen gestippelde haken is gezet.

Opmaat Fermate

S/A
G C B A G F E F D C E F G A C

T
G C B A G F E F D C E F G A C

B
G C B A G F E F D C E F G A C

4 Fraseringsboog Bindingsboog

S/A
B G A B C B G G A G F

T
B G A B C B G G A G F

B
B G A B C B G G A G F

7

S/A
E G C B A G F E D E F E D C

T
E G C B A G F E D E F E D C

B
E G C B A G F E D E F E D C

Bindingsboog

1.9 Basis, kruizen, mollen, herstellingsteken

Het volgende hoofdstuk gaan dieper op dit thema in, maar hier alvast de basis.

♯ Een *kruis* voor een noot, verhoogt de noot met een halve toon. Achter de noot komt de uitgang **-is**. Dus een F met een kruis wordt een Fis en een G met een kruis wordt een Gis.

♭ Een *mol* voor een noot, verlaagt de noot met een halve toon. Achter de noot komt de uitgang **-es**. Dus een B met een mol wordt een Bes. Een E met een mol wordt een Es. Een verlaagde A wordt geen Aes, maar een As.

♯ Een *herstellingsteken*, maakt een kruis of een mol ongedaan. Het herstellingsteken is alleen nodig, als in die maat eerst een mol, of een kruis stond. Als de kruis, of mol niet incidenteel was, maar bij het muziekstuk hoort, dan is het niet nodig om dat teken in de volgende maat weer te noteren. Daarover in het volgende hoofdstuk meer.

Als het voorteken wordt overgebonden met een bindingsboog naar de volgende maat, dan geldt het voorteken van de vorige maat.

Kruis

A B C D E G A A B C D E GIS A

A B C D E G A A B C D E GIS A

Mol

A G F E D C B A A G F E D C BES A

A G F E D C B A A G F E D C BES A

Herstellingsteken

A B C D E F E F G A GIS A G A

A B C D E F E F G A GIS A G A

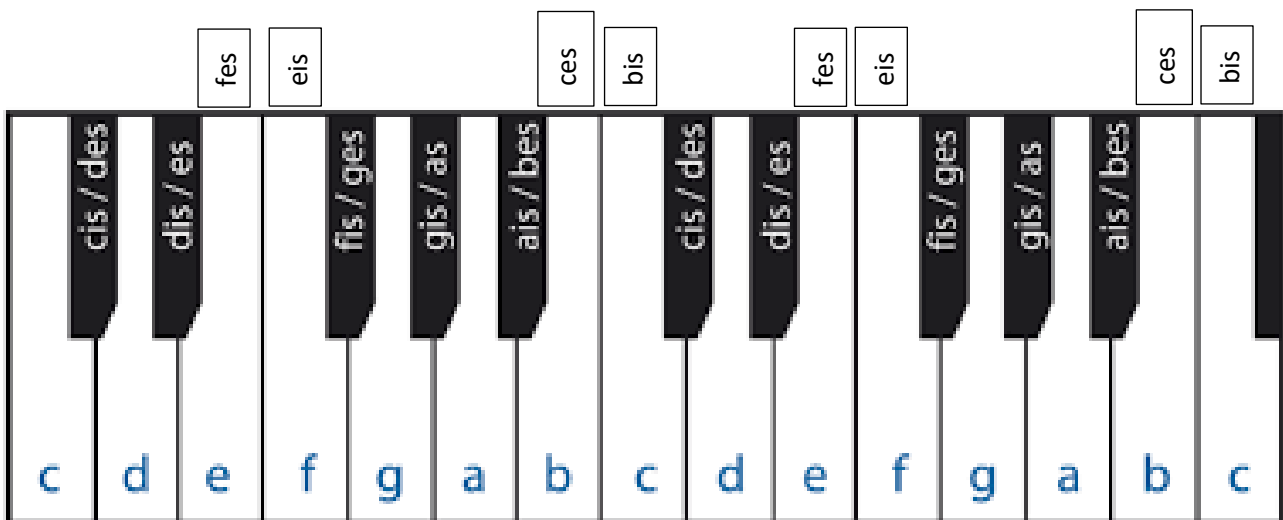
1.10 OEFENBLAD

1. Noem de notennamen van elke noot (liefst in beide sleutels, maar in elk geval in de sleutel waar je het meest in zingt).
2. In welke maten staat een kruis en in welke maten klinken noten als een met een kruis, maar staat het voorteken er niet voor?
3. Wat zijn de notennamen van de noten die als voorteken een "kruis" hebben?
4. In welke maat staat een mol en hoe heet de noot met een mol?
5. In welke maat staat een herstellingsteken?
6. Benoem de maatsoorten.
7. Waar staat een bindingsboog?
8. Omcirkel een hele noot, een halve noot, een kwart noot, een achtste noot en een zestiende noot.
Omcirkel ook een kwartnoot met een punt en bedenk hoeveel achtsten en kwarten er in gaan.
Omcirkel een halve noot met een punt en bedenk hoeveel kwarten en halve noten daar in gaan.
9. In welke maten staat een rust en wat is de waarde ervan?

2. Meer wegwijs in de bladmuziek

2.1 Notennamen, overzicht met kruizen en mollen

In een toonladder passen 12 noten. Die 12 noten zijn halve toonafstanden en dat is nog het beste te zien aan de hand van een pianotoetsenbord. Elke overgang van een witte naar een zwarte toets is een halve toon. Als er geen zwarte toets tussen twee witte toetsen zit, is die overgang ook een halve toon. Daarom is een mol voor een **C** een **Ces**. Deze is dus gelijk aan een **B**. Je kunt ook zien dat de **Fis** en de **Ges** dezelfde zwarte toets zijn. Noten die verschillende namen hebben, maar hetzelfde klinken, noemen we *enharmonisch gelijk*. De reden dat ze een verschillende naam hebben, is dat ze doorgaans onderdeel zijn van een andere toonsoort. Daarover meer in 2.2

In het notenschrift zien de noten met kruizen en mollen er als volgt uit.

ALLE NOTENNAMEN chromatisch (per halve noot) stijgend

C CIS DES D DIS ES E FES EIS F FIS GIS G GIS AS A AIS BES B CES BIS C

Hier wordt duidelijk dat veel noten *enharmonisch gelijk* zijn (een andere naam hebben, maar hetzelfde klinken). Deze notennamen hebben dezelfde opmaak. Je kunt het ook zelf nagaan aan de hand van het toetsenbord. Bijvoorbeeld CIS en DES klinken hetzelfde, maar ook E en FES.

² Noten chromatisch stijgend, zonder enharmonisch gelijke noten, met alleen kruizen.

C CIS D DIS E F FIS G GIS A AIS B C

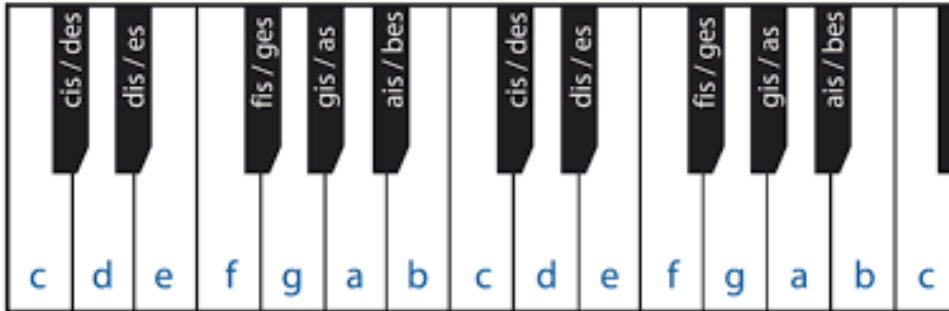
³ Noten chromatisch dalend, zonder enharmonisch gelijke noten, met alleen mollen.

C B BES A AS G GES F E ES D DES C

2.2 Basistoonsoorten in majeur en mineur.

Eerder lazen we dat er 12 tonen in een octaaf passen, maar in praktijk worden deze vrijwel nooit allemaal gebruikt. De basistoonsoorten kennen 7 tonen en als je weer uitkomt op de toon waarop je begon (de grondtoon), dan zit je op de achtste toon en dat is een octaaf.

Door te checken op het toetsenbord zie je dat de tonen van een toonladder in sprongetjes wisselen met afwisselend hele en halve toonafstanden. Tussen een witte en een zwarte toets zit een halve. Tussen twee witte een hele, BEHALVE waar er geen zwarte toets tussen de witte toetsen zit, dus tussen de E en de F en tussen de B en de C is zit een halve toon.

De grote-tertstonladder (majeur) klinkt voor onze oren opgewekt.
De kleine-tertstonladder (mineur) klinkt voor onze oren in mineur.

De bovengenoemde toonladders zonder voortekens:

Grote-tertstonladder, C groot/C majeur

² Kleine-tertstonladder, A klein/A-mineur

We zien dat er in de standaard toonladders altijd 5 hele sprongen en 2 halve sprongen zitten, maar dat deze op een andere plek in het octaaf zitten.

In hoofdstuk 1 zagen we de kruis en de mol als *incidentele voortekens*, die niet bij de toonsoort hoorden. We zien dat dat C groot en A klein geen vaste voortekens hebben. Je begint op respectievelijk de C, of de A en dan volgen de vaste toonafstanden vanzelf.

Andere toonsoorten hebben wel vaste voortekens, die bij de toonsoort horen. Als je op een andere toon dan C (majeur), of A (mineur) begint, dan heb je voortekens nodig, om ervoor te zorgen dat de toonafstanden kloppen. Het aantal kruizen en mollen dat er steeds bij komt verloopt in een vast patroon, waarover in het volgende deel meer. Hier de meest voorkomende toonsoorten met hun vaste voortekens. De namen van de toonsoorten hoef je nog niet per se te onthouden, maar de noten die bij de voortekens horen weten, is handig.

G-groot/E-klein D-Groot/B-Klein A-Groot/Fis-Klein

FIS FIS CIS FIS CIS GIS

5 E-Groot/Cis-Klein B-Groot/Gis-Klein

FIS CIS GIS DIS FIS CIS GIS DIS AIS

8 F-Groot/D-Klein Bes-Groot/G-Klein Es-Groot/C-Klein

BES BES ES BES ES AS

12 As-Groot/F-Klein Des-Groot/Bes-Klein

BES ES AS DES BES ES AS DES GES

2.3 Herstellingsteken

Een *herstellingsteken* $\frac{1}{2}$ maakt incidentele voortekens, of vaste voortekens ongedaan.

Incidentele voortekens die ongedaan gemaakt worden door een herstellingsteken, staan in dezelfde maat als het herstellingsteken.

Er staat geen kruis, of mol in de maat zelf, als het herstellingsteken betrekking heeft op een vast voorteken.

Als in een maatsoort met vaste voortekens, voor één van die noten met een voorteken een herstellingsteken in een maat geldt, hoeft er niet een kruis, of mol in de volgende maat te volgen. Wel moet het herstellingsteken steeds opnieuw geplaatst worden, als dat is gewenst. Als dat niet gewenst is, zie je soms toch een kruis, of mol tussen haakjes staan, om alle onduidelijkheid te vermijden.

Als in een maat een incidentele kruis, of mol wordt gezet, hoeft in de maat erna niet een herstellingsteken geplaatst te worden bij die noot. Wel moet de kruis, of mol in een volgende maat steeds opnieuw geplaatst worden, als deze is gewenst. Als dat niet gewenst is, zie je dan toch soms een herstellingsteken tussen haakjes staan, om alle onduidelijkheid te vermijden.

Als in een maat een noot met een (incidentele, of vaste) kruis, of mol wordt overgebonden naar de volgende maat, volgt het herstellingsteken na de overgebonden noot (indien gewenst). De kruis of mol blijft gelden in de overgebonden noot.

Als een noot met herstellingsteken wordt overgebonden naar de volgende maat, blijft het herstellingsteken in de overgebonden noot gelden.

De B (herstellingsteken) en de Cis (kruis) in maat 2, worden in maat 3 automatisch ongedaan gemaakt.

Musical score for measures 1-3. The key signature has one flat (B-flat). The time signature is 4/4. Measure 1 contains a B-flat (herstellingsteken) and a C-sharp (kruis). Measure 2 contains a B-flat and a C-sharp. Measure 3 contains a B-flat and a C-sharp, which are automatically cancelled out.

Soms zie je in je partituur voor de zekerheid tussen haakjes een mol, herstellingsteken, of kruis staan, zoals in maat 7, maar dat is dus niet nodig. Zoals het in maat 3 staat, is voldoende.

Musical score for measures 5-7. The key signature has one flat. Measure 5 contains a B-flat and a C-sharp. Measure 6 contains a B-flat and a C-sharp. Measure 7 contains a B-flat and a C-sharp, with a flat symbol (mol) and a sharp symbol (kruis) respectively, enclosed in parentheses.

In maat 11 geldt het herstellingsteken van maat 10 nog, omdat het een overbonden B is.

De Cis, die ook incidenteel is, moet wel opnieuw genoteerd worden, anders zou het een C zijn.

Musical score for measures 9-11. The key signature has one flat. Measure 9 contains a B-flat and a C-sharp. Measure 10 contains a B-flat and a C-sharp. Measure 11 contains a B-flat and a C-sharp, with a flat symbol (mol) and a sharp symbol (kruis) respectively, enclosed in parentheses.

In maat 15 blijft de overgebonden incicentele Cis uit maat 14 gelden.

De Bes in maat 15 hoeft geen mol, omdat deze als vast voorteken geldt.

Musical score for measures 13-15. The key signature has one flat. Measure 13 contains a B-flat and a C-sharp. Measure 14 contains a B-flat and a C-sharp. Measure 15 contains a B-flat and a C-sharp, with a flat symbol (mol) and a sharp symbol (kruis) respectively, enclosed in parentheses.

2.4 Dubbelkruis en Dubbelmol

× *Dubbelkruis*

♭♭ *Dubbelmol*

De dubbelkruis en dubbelmol is een verhaal apart. Deze zijn soms nodig in een toonsoort met veel voortekens.

Als een noot met een kruis extra verhoogd wordt, dan wordt deze een dubbelkruis. Een Fis wordt dan een Fisis. Dat is een F die twee keer een halve toon verhoogd is, dus klinkt een Fisis als een G. Oftewel een F met een dubbelkruis is *enharmonisch gelijk* aan een G.

Als een noot met een mol extra verlaagd wordt, dan wordt deze een dubbelmol. Een Bes wordt dan een Beses. Dat is een B die twee keer met een halve toon verlaagd is, dus klinkt een Beses als een A. Oftewel een B met een dubbelmol is *enharmonisch gelijk* aan een A.

Een herstellingsteken maakt alle voortekens ongedaan. Wil je na een dubbelkruis/dubbelmol in dezelfde maat het vaste voorteken terug, dan moet je de gewone kruis, of de gewone mol plaatsen (sommige uitgevers zetten eerst een herstellingsteken en dan de gewone kruis, of mol neer).

In maat 2 zie je een dubbelkruis, die in dezelfde maat een gewone kruis wordt.

Een F met een dubbelkruis klinkt hetzelfde als een G.

In maat 6 zie je een dubbelmol, die in dezelfde maat een gewone mol wordt.

Een B met een dubbelmol klinkt hetzelfde als een A.

5

2.5 Syncope

Normaal gesproken ligt een accent van een maat op het zware maatdeel.

In een tweedelige maat: **ÉÉN**, twee, **ÉÉN**, twee.

In een driedelige maat: **ÉÉN**, twee, drie, **ÉÉN**, twee, drie

In een vierdelige maat: **ÉÉN**, twee, **drie**, vier, **ÉÉN**, twee, **drie**, vier.

In de vierdelige maat zie je een hoofdaccent op de één en een nevenaccent op de drie.

Een *syncope* gaat tegen de natuurlijke accenten van de maat in, bijvoorbeeld: één, **TWEE**, drie, **VIER**.

Een veelvoorkomende variant staat hier in noten:

Maat 2, 3 en 4 zijn de syncopisch. De tweede en de vierde tel worden benadrukt.

A musical score in 4/4 time, consisting of two staves (treble and bass clef). The melody in the treble clef starts with quarter notes on G4, A4, B4, C5, then a half note on B4, followed by quarter notes on A4, G4, F4, E4, and a final half note on D4. The bass clef accompaniment starts with quarter notes on G3, A3, B3, C4, then a half note on B3, followed by quarter notes on A3, G3, F3, E3, and a final half note on D3. The second and fourth measures of both staves feature a syncopated accent on the second and fourth beats, respectively, indicated by a slight delay in the onset of the notes.

2.6 De Hemiool

Bij een hemiool, wordt de indeling van de maat veranderd. De meest voorkomende variant is een zesachtste maat die normaal in tweeën gedacht wordt (ÉÉN-ne-ge, TWEE-je-ge) waarbij voor één, of enkele maten in drieën gedacht wordt (ÉÉN-ne, TWEE-je, DRIE-je).

A musical score in 6/8 time, consisting of two staves (treble and bass clef). The treble clef staff contains a melody of eighth notes: G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F4, E4, D4, C4. The bass clef staff contains a bass line of eighth notes: G3, A3, B3, C4, B3, A3, G3, F3, E3, D3, C3. Above the treble staff, the text 'Hemiool onderverdling in 3 ipv 2' is written, indicating a subdivision of the 6/8 measure into three groups of two eighth notes instead of the usual four groups of three.

2.7 De Triool

Een triool is een figuur waarbij een groepje van twee in een tel, een groepje van drie in een tel wordt. In dit voorbeeld van een vierkwartsmaat, is de kwart de tel. Normaal gaan daar 2 achtsten in, maar nu ineens 3 achtsten. Er staat een drietje boven, of onder de figuur om de triool mee aan te geven.

A musical score in 4/4 time, consisting of two staves (treble and bass clef). The treble clef staff shows a melody of quarter notes: G4, A4, B4, C5, then a triplet of eighth notes (B4, A4, G4), followed by quarter notes on F4, E4, and a final half note on D4. The bass clef staff shows a bass line of quarter notes: G3, A3, B3, C4, then a triplet of eighth notes (B3, A3, G3), followed by quarter notes on F3, E3, and a final half note on D3. The triplet figures in both staves are marked with a '3' above and below the notes.

2.8 Tekens en basisbegrippen

ppp = pianissimo possibile = zo zacht mogelijk

pp = pianissimo = zeer zacht

p = piano = zacht

mp = mezzo piano = matig zacht

mf = mezzo forte = matig sterk

f = forte = sterk

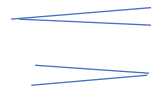
ff = fortissimo = zeer sterk

fff = forte-fortissimo = uiterst sterk / zo sterk mogelijk

cresc. = crescendo = geleidelijk sterker worden

decresc. = decrescendo = geleidelijk zachter worden

dim. = diminuendo = geleidelijk zachter worden

D.C. = Da Capo (vanaf het begin)

Fine = Einde

D.C al Fine = Vanaf het begin doorspelen tot het einde, meestal zonder herhalingen.

D.S. = Dal Segno = herhalen vanaf het teken, meestal ♯

⊕ = Coda teken: dit staat na een herhaling vaak midden in de partituur. De maten na dit teken sla je over en je zoekt aan het eind van de partituur dit teken op en dan zing je daar verder.

8va = octaaf hoger zingen dan er staat

8vb = octaaf lager zingen dan er staat

accelerando	=	geleidelijk sneller worden
adagio	=	langzaam, rustig
agitato	=	onrustig, opgewonden
allargando	=	verbreden in tempo
allegretto	=	enigszins levendig, licht
allegro	=	vlug en levendig
andante	=	rustig, gaand (je moet er op kunnen stappen)
andantino	=	iets sneller dan andante (voor 1800 iets langzamer dan andante)
appassionato	=	hartstochtelijk
cantabile	=	zangerig
con moto	=	met beweging
dolce	=	liefelijk, zacht
espressivo	=	vol uitdrukking
grave	=	ernstig
lacrimoso	=	klagend, smartelijk
lamentoso	=	klagend, smartelijk
largando	=	breder wordend in tempo
largetto	=	enigszins breed en langzaam
largo	=	breed, langzaam
legato	=	gebonden
lento	=	langzaam, slepend
maestoso	=	statig, gedragen
marcato	=	met nadruk
meno	=	minder
morendo	=	wegstervend in toonsterkte
più	=	meer
poco	=	beetje
portato	=	gedragen zonder te binden
rallentando	=	geleidelijk aan vertragend
rapido	=	vlug
rubato	=	vrij in de maat
senza	=	zonder
subito	=	plotseling
troppo	=	te veel
vivace/vivo	=	levendig, opgewekt